

Opgave 3 Het nieuwe donorplan

Bij deze opgave horen de teksten 5 en 6 en de tabellen 1 en 2 .

Inleiding

In Nederland bestaat een tekort aan orgaandonoren. De situatie is dat mensen zich vrijwillig kunnen laten registreren als orgaandonor. Maar veel mensen hebben zich niet laten registreren. Wanneer iemand geen keuze heeft laten vastleggen, ligt de beslissing bij de nabestaanden. Om meer orgaandonoren te krijgen, pleitte D66 al lange tijd voor aanpassing van het donorregistratiesysteem. Het eerste wetsvoorstel daarvoor stuitte begin 2014 op felle kritiek, waarna de partij besloot het wetsvoorstel enigszins aan te passen (zie tekst 5). Het aangepaste voorstel werd in september 2016 met één stem verschil aangenomen in de Tweede Kamer (zie tekst 6). De Kamerfractie van de VVD stemde verdeeld over het donorplan van D66 (zie tabel 2). Een kleine meerderheid van de Nederlandse bevolking is voor een donorregistratiesysteem (zie tabel 1).

Gebruik tekst 5.

Op het moment dat tekst 5 geschreven werd (januari 2014), stond het tekort aan orgaandonoren op de politieke agenda. Of een maatschappelijk probleem op de politieke agenda komt, is afhankelijk van een aantal voorwaarden. Een voorbeeld van zo'n voorwaarde is 'Er is voldoende ruimte op de politieke agenda'.

- 2p 12 Aan welke **andere** voorwaarden voldoet het probleem van het donortekort waardoor het op de politieke agenda komt? Noem er twee en leg elk antwoord uit met behulp van een ander gegeven uit tekst 5.

Gebruik tekst 5.

In het proces van politieke besluitvorming spelen verschillende actoren een rol. In tekst 5 staat kritiek van een belangrijk adviesorgaan van de overheid. De naam van dit orgaan is tweemaal weggelaten in de tekst en daarvoor in de plaats staat **(c)**.

- 1p 13 Welk adviesorgaan moet bij **(c)** staan?
- A de Gezondheidsraad
 - B de Raad van State
 - C het Centraal Planbureau
 - D het Sociaal en Cultureel Planbureau

Het adviesorgaan dat bedoeld wordt in tekst 5 heeft politieke macht.

- 2p 14 Leg uit op grond van tekst 5 dat het adviesorgaan politieke macht heeft. Betrek in je antwoord **de** definitie van politieke macht.

Het systeemmodel van het proces van politieke besluitvorming bestaat uit vier hoofdfasen.

- 2p 15 Leg uit in welke hoofdfase van het systeemmodel het advies van **(c)** volgens tekst 5 een rol speelt.

Gebruik tekst 5.

Kamerleden beschikken over een aantal formele middelen om de twee taken van het parlement te vervullen.

- 2p 16 – Van welk formeel middel heeft Kamerlid Dijkstra in dit geval gebruikgemaakt?
– Onder welke taak van het parlement valt dit middel?

Gebruik de regels 13 tot en met 38 van tekst 5.

Politieke partijen vervullen verschillende functies in het proces van politieke besluitvorming zoals de communicatiefunctie.

- 2p 17 Leg uit welke **andere** functie de politieke partij D66 vervult volgens het tekstfragment.

Gebruik tekst 6.

Nederland is een parlementaire democratie. Een kenmerk daarvan is dat er sprake is van een representatiedemocratie of indirecte democratie.

- 2p 18 Welke **andere twee** kenmerken van de Nederlandse parlementaire democratie zijn te herkennen in tekst 6?

Gebruik tabel 1 en 2.

Tabel 1 toont een peiling over het donorregistratiesysteem onder Nederlandse burgers, waarbij onderscheid is gemaakt naar politieke voorkeur (gebaseerd op stemkeuze). Tabel 2 toont de stemverhouding binnen de VVD-fractie bij de stemming over het wetsvoorstel van D66.

- 2p 19 Leg uit met behulp van gegevens uit tabel 1 en 2 dat representatie niet altijd overeenkomt met (een hoge mate van) representativiteit. Betrek in je antwoord een omschrijving van het begrip representativiteit.

Opgave 3 Het nieuwe donorplan

tekst 5

Donorplan wankelt na felle kritiek

Het wetsvoorstel van Tweede Kamerlid Dijkstra (D66) om volwassenen automatisch orgaan-donor te maken, heeft een flinke klap
5 opgelopen. In december 2013 heeft D66 dit wetsvoorstel ingediend. ...**(c)**... heeft er een vernietigend oordeel over gevelde. Het advies-orgaan van de overheid spreekt zelfs
10 van 'een inbreuk op het recht van onaantastbaarheid van het menselijk lichaam'.

D66 pleit al jaren voor zo'n actief donorregistratiesysteem als
15 oplossing voor het tekort aan donororganen. Het idee is dat iedereen vanaf zijn 18de levensjaar een donorformulier in de bus krijgt, en eventueel een herinnering. Bij het
20 uitblijven van een reactie worden

mensen automatisch geregistreerd als potentiële donor.

De medische wereld schreeuwt al jaren om meer donororganen: het
25 aantal wachtenden is het afgelopen decennium gegroeid van 2.600 naar 3.300.

Dijkstra heeft haar voorstel aangepast na de kritiek van ...**(c)**...
30 Zo telt de mening van nabestaanden nu mee, ook als iemand automatisch geregistreerd staat als donor. Verder kunnen mensen elke dag van mening veranderen over hun donorschap, en
35 worden ze daar actief op gewezen. Daarnaast kan een registratie worden gewijzigd als iemand wilsonbekwaam blijkt te zijn.

naar: Algemeen Dagblad, 8 januari 2014

tekst 6

Kamer stemt in met donorplan

DEN HAAG - Het felomstreden D66-wetsvoorstel om meer orgaan-donoren te krijgen is dinsdag nipt
aangenomen in de Tweede Kamer.
5 De stemming was bijzonder spannend met 75 voor en 74 tegen. In het aangenomen voorstel moeten mensen kiezen of ze wel of geen

donor willen zijn. Bij geen keuze
10 worden zij geregistreerd als donor.

Het wetsvoorstel moet nog door de Eerste Kamer. Daar belooft het opnieuw spannend te worden.

naar: De Telegraaf, 13 september 2016

tabel 1

Peiling Maurice de Hond

“Vindt u dat er een donorregistratiesysteem moet komen waarin van iedereen zijn of haar keuze over orgaandonatie na overlijden is vastgelegd? Wat is uw mening?”

	naar politieke voorkeur						
	allen	PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP
Ja, iedereen moet een keuze vastleggen	55%	45%	51%	55%	66%	63%	55%
Nee, je hoeft geen keuze vast te leggen	38%	45%	43%	38%	32%	32%	38%
weet niet / geen mening	7%	10%	6%	7%	3%	6%	7%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

bron: www.hartstichting.nl, januari 2016

tabel 2

Stemmingsuitslag VVD-fractie van de Tweede Kamer over het donorplan van D66

fractie	zetels	voor	tegen	niet deelgenomen
VVD	40	7	33	0

bron: www.tweedekamer.nl, september 2016